Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MACEJA ŠPUNARA [*MACIEJ SZPUNAR*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2025. gada 6. februārī [1]

Lieta C-499/23

Eiropas Komisija
pret

Ungāriju

Valsts pienākumu neizpilde – Preču brīva aprite – Kopējā tirdzniecības politika – Informācijas sniegšanas kārtība tehnisko noteikumu jomā – Eksporta ierobežojumi – Būvizstrādājumi un būvniecības izejvielas – Valsts drošība

I. Ievads

1. Ar prasību sakarā ar pienākumu neizpildi, kas vērsta pret Ungāriju, Eiropas Komisija lūdz Tiesu konstatēt, ka šī dalībvalsts, ieviešot izejvielu un būvmateriālu eksportam piemērojamu procedūru, nav izpildījusi pienākumus, kas tai saistoši saskaņā ar LESD 35. un 36. pantu, LESD 2. panta 1. punktu kopsakarā ar LESD 3. panta 1. punkta e) apakšpunktu, kā arī Direktīvas (ES) 2015/1535 [2] 5. panta 1. punktu un 6. panta 1. punktu.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Direktīva 2015/1535

2. Direktīvas 2015/1535 5. panta 1. punktā paredzēts:

"1. Saskaņā ar 7. pantu dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmu jebkuru tehnisko noteikumu projektu, izņemot gadījumus, ja tas pārņem visu starptautiskā vai Eiropas standarta tekstu – tādā gadījumā pietiek ar informāciju par attiecīgo standartu; tās paziņo Komisijai pamatojumu šādu tehnisku noteikumu pieņemšanas vajadzībai, ja minētais pamatojums jau nav paskaidrots projektā.

[1] Oriģinālvaloda – franču.

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2015. gada 9. septembris), ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko noteikumu un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu jomā (OV 2015, L 241, 1. lpp.).

Vajadzības gadījumā un ja tas jau nav iesniegts ar iepriekšēju paziņojumu, dalībvalstis vienlaicīgi dara Komisijai zināmu principiāli un tieši saistīto normatīvo un regulatīvo noteikumu tekstu, ja šāda teksta zināšana nepieciešama tehnisko noteikumu projekta izvērtēšanai.

Dalībvalstis atkārtoti dara Komisijai zināmu tehnisko noteikumu projektu saskaņā ar šā punkta pirmajā un otrajā daļā izklāstītajiem nosacījumiem, ja tās izdara izmaiņas projektā, kas būtiski izmaina tā darbības jomu, saīsinot īstenošanai sākotnēji paredzētos termiņus, pievienojot specifikācijas vai prasības vai padarot tās ierobežojošākas.

[..]

Komisija nekavējoties informē citas dalībvalstis par tehnisko noteikumu projektu un visiem dokumentiem, kas tai iesniegti, un tā var nosūtīt projektu šīs direktīvas 2. pantā minētajai Komitejai tās atzinuma saņemšanai un vajadzības gadījumā komitejai, kas atbildīga par attiecīgo jomu.

[..]"

3. Šīs direktīvas 6. pantā noteikts:

"1. Dalībvalstis atliek tehnisko noteikumu projekta pieņemšanu uz trīs mēnešiem no dienas, kad Komisija saņēmusi 5. panta 1. punktā minēto paziņojumu.

[..]

7. Panta 1. līdz 5. punktu nepiemēro, ja:

a) neatliekamu iemeslu dēļ, ko radījuši nozīmīgi un neparedzami apstākļi attiecībā uz sabiedrības veselības vai drošības aizsardzību, dzīvnieku un augu aizsardzību un noteikumiem par pakalpojumiem arī attiecībā uz sabiedrisko kārtību, jo īpaši – nepilngadīgo aizsardzību, dalībvalstij jāsagatavo tehniskie noteikumi ļoti īsā laikā, lai pieņemtu un ieviestu tos nekavējoties bez konsultēšanās iespējām; vai

b) neatliekamu iemeslu dēļ, ko radījuši nozīmīgi un neparedzami apstākļi attiecībā uz veselības vai drošības aizsardzību un finansiālās sistēmas stabilitāti, jo īpaši – noguldītāju, investoru un apdrošināto personu aizsardzību, dalībvalstij ir nekavējoties jāpieņem un jāīsteno noteikumi par finansiālajiem pakalpojumiem.

Dalībvalsts 5. pantā minētajā paziņojumā informē par iemesliem, kas rada pasākumu steidzamību. Komisija cik ātri iespējams sniedz viedokli par paziņojumu. Tā veic nepieciešamos pasākumus gadījumos, kad šī kārtība izmantota nepareizi. Komisija informē Eiropas Parlamentu."

2. Regula (ES) 2015/479

4. Regulas (ES) 2015/479 [3] 10. pants, kas ietverts tās IV nodaļā "Pārejas noteikumi un nobeiguma noteikumi", formulēts šādi:

"Neskarot citus Savienības noteikumus, šī regula neliedz dalībvalstīm attiecībā uz eksportu pieņemt vai piemērot kvantitatīvus ierobežojumus, ko pamato sabiedrības morāles, sabiedriskās kārtības vai valsts drošības, cilvēku un dzīvnieku dzīvības un veselības vai augu aizsardzības, nacionālās kultūras vērtību, kam ir mākslinieciska, vēsturiska vai arheoloģiska vērtība, vai rūpniecības vai komerciāla īpašuma aizsardzības apsvērumi."

B. Ungārijas tiesības

1. Dekrēts Nr. 402/2021

5. *A gazdaság újraindítása érdekében meghozandó, az építőipari ellátásbiztonság szempontjából stratégiai jelentőségű nyersanyagok és termékek kivitelével kapcsolatos regisztrációs eljárásról és egyéb intézkedésekről szóló 402/2021 (VII.8.) kormányrendelet* (Valdības Dekrēts Nr. 402/2021 (VII.8.) par reģistrācijas procedūrām un citiem pasākumiem, kas veicami ekonomikas atjaunošanai attiecībā uz stratēģiskas nozīmes izejvielu un izstrādājumu eksportu, lai nodrošinātu piegādes drošību būvniecības nozarē; turpmāk tekstā – "Dekrēts Nr. 402/2021"), redakcijā, kas bija spēkā, kad beidzās atbildes uz argumentēto atzinumu sniegšanas termiņš (2022. gada 6. jūnijs), 1. pantā paredzēts:

"1. 1. pielikumā ietvertās stratēģiskas nozīmes izejvielas un izstrādājumus piegādes drošības nodrošināšanai būvniecības nozarē (turpmāk tekstā kopā – "būvmateriāli"), neskarot 2. punktā paredzēto izņēmumu, var

a) pārdot vai

b) eksportēt no Ungārijas teritorijas uz citām valstīm pēc reģistrācijas (turpmāk tekstā – "paziņojums") pie ministra, kurš atbildīgs par ekonomiku (turpmāk tekstā – "ministrs"), un pēc paziņojuma saņemšanas apstiprinājuma.

2. Šis dekrēts neattiecas uz būvmateriāliem, kas tiek pārvadāti tranzītā caur Ungārijas teritoriju."

6. Dekrēta Nr. 402/2021 3. pantā noteikts:

"1. Pēc paziņojuma saņemšanas ministrs pārbauda, vai tas atbilst 2. pantā paredzētajām formālajām prasībām.

[..]

2. Ja paziņojums atbilst 2. pantā paredzētajām formālajām prasībām, ministrs nosūta paziņojumus, vajadzības gadījumā vienlaikus ar 1. punkta b) apakšpunktā iekļauto informāciju, valdības komisāram, kurš atbildīgs par pasākumu koordināciju būvniecības ekonomikas jomā (turpmāk tekstā – "valdības komisārs"), kurš, apriežoties ar attiecīgajiem ministriem, izvērtē, vai

[3] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2015. gada 11. marts) par kopīgiem eksporta noteikumiem (OV 2015, L 83, 34. lpp.).

būvmateriālu pārdošana vai eksports uz ārvalstīm ievērojami apgrūtinātu vai padarītu neiespējamu kritiskās infrastruktūras būvniecību, ekspluatāciju, uzturēšanu vai attīstību, tādējādi apdraudot sabiedriskos pakalpojumus vai radot risku piegādes drošībai būvniecības nozarē.

3. Septiņu darba dienu laikā pēc paziņojuma nosūtīšanas valdības komisārs rakstveidā informē ministru par 2. punktā paredzēto apstākļu esamību, par savu nostāju attiecībā uz 2. punktā paredzētajiem apstākļiem un, ja šie apstākļi pastāv, informē arī ministru, kurš atbildīgs par valsts īpašuma uzraudzību, par savu priekšlikumu attiecībā uz pirmpirkuma un pirkuma tiesību īstenošanu; ministrs īsteno Ungārijas valsts pirmpirkuma un pirkuma tiesības saskaņā ar 5. pantā paredzēto kārtību.

4. Ne vēlāk kā desmit darba dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas ministrs:

a) rakstveidā apstiprina paziņojuma saņemšanu, ja par valsts īpašuma uzraudzību atbildīgais ministrs neīsteno Ungārijas valsts pirmpirkuma un pirkuma tiesības;

b) informē paziņotāju par to, ka Ungārijas valsts īsteno paziņojumā norādīto būvmateriālu pirmpirkuma vai pirkuma tiesības, un izbeidz paziņojuma procedūru, ja par valsts īpašuma uzraudzību atbildīgais ministrs īsteno Ungārijas valsts pirmpirkuma un pirkuma tiesības; vai

c) rakstveidā apstiprina paziņojuma saņemšanu.

4a. Paziņojumu un apstiprinājumu par tā saņemšanu pievieno sūtījumam, un paziņotājs to nodod pārvadātājam vai organizatoram.

[..]”

7. Saskaņā ar minētā dekrēta 6/A pantu:

“Ja paziņotājs nav izpildījis šajā dekrētā paredzēto paziņošanas pienākumu vai ja viņam nav saņemšanas apstiprinājuma, policija, nodokļu administrācija un valsts muitas iestāde viņam uzliek administratīvo naudas sodu līdz 40 % apmērā no to būvmateriālu vērtības bez PVN, par kuriem netika paziņots vai kuriem nav saņemšanas apstiprinājuma.”

8. Šī paša dekrēta 9. pants formulēts šādi:

“1. Šis dekrēts, neskarot 2. punktā paredzēto izņēmumu, stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas.

2. 10. pants stājas spēkā piecpadsmitajā dienā pēc šī dekrētā publicēšanas.”

9. Dekrēta Nr. 402/2021 11. pantā paredzēts:

“2. pantā noteikto paziņošanas pienākumu eksportam piemēro pēc piektās darba dienas pēc šī dekrētā stāšanās spēkā.”

10. Šī dekrēta 12. pantā noteikts:

“Par šī dekrēta projektu ir sniegts iepriekšējs paziņojums atbilstoši Direktīvas [2015/1535] [..] 5.–7. pantam.”

2. Valdības Lēmums Nr. 1459/2021

11. *Az építésgazdasági intézkedések összehangolásáért felelős kormánybiztos kinevezéséről és feladatairól szóló 1459/2021 (VII.14.) kormányhatározat* (Valdības Lēmums Nr. 1459/2021 (VII.14.) par valdības komisāra, kurš atbildīgs par pasākumu koordināciju būvniecības ekonomikas jomā, iecelšanu amatā un funkcijām; turpmāk tekstā – Valdības Lēmums Nr. 1459/2021) 2. punktā paredzēts:

"Valdības komisārs:

a) koordinē pasākumus būvniecības ekonomikas jomā, kurus valdība veikusi saistībā ar ekonomikas atjaunošanu, un konkrēti:

aa) nosaka paziņošanas procedūru saistībā ar būvmateriālu eksportu un veic vajadzīgos pasākumus valsts pirmpirkuma un pirkuma tiesību īstenošanai;

ab) īsteno pasākumu attiecībā uz paziņojumu, kas saistīts ar būvmateriālu pārvadāšanu,

[..]."

III. Tiesvedības priekšvēsture

A. Pirmstiesas procedūra

12. 2021. gada 30. jūnijā Ungārijas iestādes saskaņā ar Direktīvā 2015/1535 paredzēto paziņošanas procedūru paziņoja Komisijai valdības dekrēta projektu par veicamajiem pasākumiem ekonomikas atjaunošanai attiecībā uz stratēģiskas nozīmes izejvielu un izstrādājumu eksportu, lai nodrošinātu piegādes drošību būvniecības nozarē (turpmāk tekstā – "paziņotais projekts"). Lai izvērtētu paziņoto projektu, ņemot vērā atbilstošās Savienības tiesību normas, Komisija 2021. gada 8. jūlijā lūdza Ungārijas iestādes sniegt papildu informāciju.

13. Tajā pašā dienā Dekrēts Nr. 402/2021 tika publicēts *Magyar Közlöny*. Tā formulējums nebija identisks paziņotā projekta formulējumam. 2021. gada 16. jūlijā Komisija lūdza Ungārijas iestādes sniegt informāciju par šī dekrēta publicēšanu. 2021. gada 22. jūlijā Ungārijas iestādes informēja Komisiju, ka Dekrēts Nr. 402/2021 atšķiras no paziņotā projekta tvēruma un satura ziņā.

14. Ar 2021. gada 29. jūlija vēstuli Komisija informēja Ungārijas iestādes, ka saskaņā ar Direktīvas 2015/1535 5. un 6. pantu gan paziņojuma nesniegšana, gan pienākuma atlikt pieņemšanu pārkāpums ir būtisks procesuālo noteikumu pārkāpums, kura dēļ tehniskos noteikumus nevar piemērot.

15. 2021. gada 2. septembra atbildē Ungārijas iestādes Dekrēta Nr. 402/2021 izsludināšanu bez iepriekšēja paziņojuma pamatoja ar ārkārtas situāciju un paskaidroja, ka pandēmija un izejvielu trūkums pasaulē ir nopietni ietekmējis būvniecības darbus Ungārijā. Ungārijas iestādes uzsvēra, ka šī dekrēta mērķis ir nodrošināt, lai Ungārijā būtu pieejami to materiālu un izstrādājumu krājumi, kas ir būtiski piegādes drošībai būvniecības nozarē, un lai varētu tikt izpildītas iekšzemes vajadzības kritiskās infrastruktūras drošības nodrošināšanai.

16. 2021. gada 23. septembrī Komisija nosūtīja Ungārijai brīdinājuma vēstuli. Šajā vēstulē Komisija pārmeta Ungārijai, ka, pieņemot Dekrētu Nr. 402/2021 un tā turpmākos grozījumus, kā arī Valdības Lēmumu Nr. 1459/2021, šī dalībvalsts nav izpildījusi pienākumus, kas tai noteikti LESD 35. un 36. pantā, LESD 2. panta 1. punktā kopsakarā ar LESD 3. panta 1. punkta e) apakšpunktu, kā arī Direktīvas 2015/1535 5. panta 1. punktā un 6. panta 1. punktā.

17. 2021. gada 23. novembra atbildes vēstulē uz brīdinājumu Ungārija apstrīdēja šos iebildumus.

18. Tā kā Komisiju nepārliecināja Ungārijas valdības izvirzītie argumenti, tā 2022. gada 6. aprīlī šai dalībvalstij nosūtīja argumentētu atzinumu, kurā tā atkārtoja attiecīgos iebildumus.

19. Ar 2022. gada 13. jūnija vēstuli Ungārija atbildēja uz argumentēto atzinumu, apgalvojot, ka tai pārmestā pienākumu neizpilde nav pamatota.

B. Tiesvedība Tiesā

20. Tā kā Komisija neuzskatīja Ungārijas 2022. gada 13. jūnija atbildi par pietiekamu, tā nolēma celt prasību, kas Tiesas kancelejā iesniegta 2023. gada 4. augustā.

21. Ungārija un Komisija sniedza mutvārdu apsvērumus 2024. gada 6. novembra tiesas sēdē.

IV. Juridiskā analīze

22. Tā kā Ungārijas tiesiskais regulējums, ar kuru tiek ieviesta izejvielu un būvmateriālu eksportam piemērojama procedūra, var ietekmēt gan eksportu starp dalībvalstīm, gan eksportu uz trešajām valstīm, šī lieta attiecas gan uz Savienības tiesisko regulējumu iekšējā tirgus jomā, gan uz tās tiesisko regulējumu kopējās tirdzniecības politikas jomā.

A. LESD 35. un 36. panta pārkāpums (pirmais iebildums)

1. Lietas dalībnieku argumenti

23. Komisija uzskata, ka Dekrēts Nr. 402/2021 ir pasākums ar kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību LESD 35. panta izpratnē neatkarīgi no Ungārijas valdības izvirzītajiem argumentiem, saskaņā ar kuriem i) reģistrācijas procedūra tiek pabeigta ne vēlāk kā divu darba dienu laikā, ii) Ungārijas valsts neīsteno savas pirmpirkuma un pirkuma tiesības un iii) kompetentās iestādes nepiemēro sankcijas, kas paredzētas paziņošanas pienākuma neievērošanas gadījumā. Komisija uzsver, ka ar Dekrētu Nr. 402/2021 *de iure* ir radīta atšķirīga attieksme pret Ungārijas iekšējo tirdzniecību un tās eksporta tirdzniecību un ka valsts pasākums nav atbrīvots no LESD 34. un 35. pantā paredzētā aizlieguma vien tādēļ, ka šīs dalībvalsts radītais šķērslis ir nenozīmīgs. Tā turklāt apgalvo, ka pasākumu var uzskatīt par pasākumu ar kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību, pat ja tā ekonomiskā nozīme ir salīdzinoši maza vai ja tas importu/eksportu vai tirgus dalībniekus ietekmē tikai ierobežotā apmērā.

24. Attiecībā uz Dekrēta Nr. 402/2021 iespējamo pamatojumu atbilstoši LESD 36. pantam Komisija uzsver, ka, tā kā jēdzieni "sabiedriskās kārtība" un "drošība" ir interpretējami šauri, uz tiem var atsaukties tikai tādu reālu un pietiekami nopietnu apdraudējumu gadījumā, kas ietekmē sabiedrības pamatintereses. Minētā iestāde atgādina, ka šādam pamatojumam jābūt saistītam ar objektīviem apstākļiem, kuri atbilst valsts drošības prasībām, un ka tas nav vispārīgi piemērojams.

25. Komisija atgādina, ka ierobežojošu pasākumu var uzskatīt par piemērotu, lai nodrošinātu izvirzītā mērķa sasniegšanu, tikai tad, ja tas patiesi atbilst centieniem to sasniegt saskanīgi un sistemātiski. Attiecībā uz Dekrēta Nr. 402/2021 piemērošanas jomu minētā iestāde norāda, ka attiecīgais pasākums šajā lietā tomēr neaprobežojas ne ar būvmateriāliem, kuru piegādes risks (trūkuma risks) konstatēts, ne ar materiāliem, kas faktiski nepieciešami katrai kritiskajai infrastruktūrai.

26. Komisija uzskata, ka Ungārijas valdība nav pierādījusi, ka Dekrēts Nr. 402/2021 ir piemērots, lai nodrošinātu apgalvotā vispārējo interešu mērķa sasniegšanu.

27. Komisija atgādina, ka samērīguma princips prasa, lai dalībvalstu izvēlētie līdzekļi aprobežotos ar to, kas ir faktiski piemērots un nepieciešams izvirzītā leģitīmā mērķa sasniegšanai, un ka atbilstoši šim principam *ex ante* kontroles sistēmai, kas ir pamatota un piemērota, jābūt balstītai uz objektīviem, nediskriminējošiem un attiecīgajiem uzņēmumiem iepriekš zināmiem kritērijiem, lai nodrošinātu, ka valsts iestāžu novērtējuma brīvības izmantošana tiek regulēta tādā veidā, lai to nevarētu izmantot patvaļīgi.

28. Turklāt Komisijas ieskatā Ungārijas valdības argumenti nesniedz pierādījumus, kas ļautu konstatēt, ka ar Dekrētu Nr. 402/2021 noteiktie pasākumi ir samērīgi un nepārsniedz to, kas ir piemērots un nepieciešams izvirzītā mērķa sasniegšanai.

29. Ungārijas valdība apgalvo, ka Dekrēts Nr. 402/2021 nav pasākums ar kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību un tādējādi neietilpst LESD 35. pantā paredzētā aizlieguma piemērošanas jomā. Šī dekrēta mērķis, nosakot paziņošanas pienākumu, esot ļaut Ungārijas iestādēm efektīvi kontrolēt to izstrādājumu krājumus, kas ir stratēģiski nozīmīgi kritiskajai infrastruktūrai, un apkopot informāciju par krājumu un piegāžu stāvokli. Minētais paziņojums ļaujot šīm iestādēm reāllaikā gūt pilnīgu priekšstatu par stratēģiskas nozīmes būvizstrādājumu bilances attīstību un tādējādi veikt nepieciešamos pasākumus, lai izvairītos no kritiskas situācijas.

30. Ungārijas valdība uzskata, ka par Dekrētā Nr. 402/2021 paredzēto noteikumu efektivitāti liecina apstāklis, ka kopš to stāšanās spēkā nekad nav izveidojusies situācija, kurā Ungārijas iestādēm būtu bijis jāizmanto to pirmpirkuma vai pirkuma tiesības izejvielas vai izstrādājuma, uz kuru attiecas šis dekrēts, trūkuma dēļ. Uzsverot, ka minētie noteikumi neuzliek materiālo tiesību pienākumu tirgus dalībniekiem, šī valdība norāda, ka reģistrācijas procedūra vienmēr tiek pabeigta ne vēlāk kā divu darba dienu laikā un ka kompetentās iestādes nepiemēro sankcijas, kas paredzētas paziņojuma nesniegšanas gadījumā.

31. Ungārijas valdība uzskata, ka no Tiesas judikatūras izriet, ka izņēmums no LESD 35. panta aizlieguma ir paredzēts ierobežojumiem, kuru ietekme ir pārāk nejauša vai netieša, lai tos uzskatītu par ierobežojumu LESD 35. panta izpratnē.

32. Attiecībā uz Dekrētā Nr. 402/2021 paredzēto noteikumu faktiskajām sekām Ungārijas valdība norāda, ka *Központi Statisztikai Hivatal* (Centrālais statistikas birojs, Ungārija) datu izvērtējums neļauj secināt, ka būtu vērojams vispārējs attiecīgo izstrādājumu klāsta eksporta apgrozījuma samazinājums.

33. Ungārijas valdība turklāt uzskata, ka Dekrēta Nr. 402/2021 mērķis ir nodrošināt, ka Ungārija ievēro Direktīvu 2008/114/ES[4], un ka minēto dekrētu katrā ziņā pamato valsts drošības apsvērumi LESD 36. panta izpratnē. Tā piebilst, ka minētais dekrēts veicina ekonomikas atjaunošanu, reaģējot uz būvmateriālu ražošanas samazināšanos, piegādes trūkumu un cenu pieaugumu koronavīrusa epidēmijas dēļ, un aizsargā tādas sociālās intereses kā mājokļu būvniecība, mājokļu nodrošināšana un iespēja jauniešiem veidot ģimeni.

2. Juridiskā analīze

a) Pasākums ar eksporta kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību atbilstoši LESD 35. pantam

34. Saskaņā ar LESD 35. pantu starp dalībvalstīm ir aizliegti eksporta kvantitatīvie ierobežojumi un pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību.

35. LESD 35. panta formulējums ir gandrīz identisks LESD 34. panta formulējumam. Šīm abām normām ir arī vienāds mērķis, proti, nodrošināt preču brīvu apriti iekšējā tirgū jeb telpu bez iekšējām robežām[5].

36. Tomēr, ņemot vērā importa un eksporta režīmu atšķirīgo loģiku, LESD 35. panta piemērošanas joma ir šaurāka nekā LESD 34. panta piemērošanas joma. Attiecībā uz importu gandrīz jebkura valsts tiesību norma, kas attiecas uz precēm, var vismaz potenciāli radīt šķēršļus tirdzniecībai iekšējā tirgū, jo importētājam principā jāievēro ne tikai izcelsmes valsts, bet arī galamērķa valsts tiesiskais regulējums. Citiem vārdiem – šķērslis pastāv divu atšķirīgu tiesisko režīmu dēļ.

37. Savukārt attiecībā uz eksportu runa ir tikai par vienu, proti, izcelsmes valsts, tiesisko režīmu. Šādā situācijā būtu pārspīlēti uzskatīt, ka katrai valsts tiesību normai, kas attiecas uz preču ražošanu, tirdzniecību vai pārdošanu, varētu būt ietekme uz eksportu. Tālab attiecīgs eksporta ierobežojums, uz kuru attiecas LESD 35. pantā paredzētais aizliegums, no vispārīgiem noteikumiem var izrietēt tikai tad, ja tiem var būt ietekme ne tikai uz ražošanu un izplatīšanu kopumā, bet arī konkrēti uz eksportu[6]. Tādējādi Tiesa izmanto striktāku pieeju, lai noteiktu, vai pasākums ir pasākums ar eksporta kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību[7].

[4] Padomes Direktīva (2008. gada 8. decembris) par to, lai apzinātu un noteiktu Eiropas Kritiskās infrastruktūras un novērtētu vajadzību uzlabot to aizsardzību (OV 2008, L 345, 75. lpp.).

[5] Skat. LESD 26. panta 2. punktu.

[6] Šajā nozīmē skat. arī Müller-Graff, P.-Chr., no: von der Groeben, H., Schwarze, J., Hatje, A. (red.), "Art. 35 AEUV", *Europäisches Unionsrecht (Kommentar)*, *Band 1*, 7. izdevums, Nomos, Bādenbādene, 2015, 17. punkts.

[7] Skat. arī manus secinājumus lietā *BONVER WIN* (C-311/19, EU:C:2020:640, 50. punkts).

38. Pretēji tam, ko, šķiet, norāda Komisija [8], un Tiesas judikatūrai par LESD 34. pantu [9], Tiesa nekad nav definējusi LESD 35. pantā noteiktos "pasākumus ar kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību". Tomēr, pat nepastāvot abstraktai definīcijai, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Tiesa kā "pasākumus ar kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību" šī panta izpratnē ir kvalificējusi valsts pasākumus, kas piemērojami visiem tirgus dalībniekiem, kuri darbojas valsts teritorijā, bet kas faktiski vairāk ietekmē preču eksportu no eksportētājas dalībvalsts tirgus nekā preču tirdzniecību šīs dalībvalsts iekšējā tirgū [10].

39. Šajā pašā nozīmē Tiesa ir nospriedusi, ka LESD 34. un 35. pants liedz tirdzniecībā Savienības teritorijā piemērot valsts tiesību aktus, kuri prasa – lai arī tikai formāli – importa vai eksporta licences vai jebkādu līdzīgu procedūru [11], un ka jebkādu īpašu formalitāšu noteikšana eksportam ir šķērslis tirdzniecībai, jo šīs formalitātes izraisa kavējumu un preventīvi iedarbojas uz eksportētājiem [12].

40. Šīs judikatūras kontekstā nav iespējams neatzīt, ka attiecīgie pasākumi ir pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību.

b) Pamatojums atbilstoši LESD 36. pantam

41. Ierobežojumu, kas izriet no LESD 35. panta var attaisnot tikai tad, ja, pirmkārt, to pamato kāds no LESD 36. pantā noteiktajiem vispārējiem apsvērumiem, kuriem nav saimnieciska rakstura, vai kāds no primārajiem vispārējo interešu iemesliem [13], kurus Tiesa secīgi attīstījusi savā judikatūrā, un, otrkārt, tiek ievērots samērīguma princips – tas nozīmē, ka ierobežojums ir piemērots, lai saskanīgi un sistemātiski nodrošinātu izvirzītā mērķa sasniegšanu, un nepārsniedz to, kas nepieciešams, lai sasniegtu šo mērķi.

1) Par primārā vispārējo interešu iemesla identificēšanu

42. Apstākļi, kurus Ungārija izvirza kā pamatojumu, ir saistīti ar valsts drošību, kas minēta LESD 36. pantā.

43. Jākonstatē, ka, ciktāl Ungārija atsaucas uz Direktīvas 2008/114 normām, šai direktīvai nav nozīmes šajā lietā. Pirmām kārtām, minētā direktīva attiecas uz enerģētikas un transporta nozarēm [14]. Taču Dekrēta Nr. 402/2021 piemērošanas joma ir ievērojami plašāka, jo tas aptver ne tikai kritiskās infrastruktūras uzturēšanu, bet arī tās būvniecību, ekspluatāciju un attīstību. Tādējādi šis dekrēts neietilpst Direktīvas 2008/114 piemērošanas jomā.

8 Skat. Komisijas prasības pieteikuma 32. punktu.

9 Skat. spriedumu, 1974. gada 11. jūlijs, *Dassonville* (8/74, EU:C:1974:82, 5. punkts). Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai LESD 34. pants attiecas uz "visiem valsts pasākumiem, kas var tieši vai netieši, faktiski vai iespējami traucēt Savienības iekšējo tirdzniecību" (skat. spriedumu, 2024. gada 29. jūlijs, *BP France* (C-624/22, EU:C:2024:640, 61. punkts)).

10 Skat. spriedumu, 2020. gada 17. septembris, *Hidroelectrica* (C-648/18, EU:C:2020:723, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).

11 Skat. spriedumu, 1971. gada 15. decembris, *International Fruit Company* u.c. (no 51/71 līdz 54/71, EU:C:1971:128, 9. punkts).

12 Skat. spriedumu, 1977. gada 16. marts, Komisija/Francija (68/76, EU:C:1977:48, 16. punkts).

13 Zināmi arī kā "svarīgas vispārējo interešu prasības" (skat. spriedumu, 2008. gada 16. decembris, *Gysbrechts* un *Santurel Inter* (C-205/07, EU:C:2008:730, 45. punkts)), "primārās vispārējo interešu prasības" (skat. spriedumu, 2020. gada 17. septembris, *Hidroelectrica* (C-648/18, EU:C:2020:723, 34. punkts)) vai arī "vispārējo interešu mērķis" (skat. spriedumu, 2016. gada 21. jūnijs, *New Valmar* (C-15/15, EU:C:2016:464, 48. punkts)).

14 Skat. Direktīvas 2008/114 5. un 9. apsvērumu.

44. Otrām kārtām, kā izriet no Direktīvas 2008/114 1. panta, ar to tikai izveido *procedūru*, lai apzinātu un noteiktu Savienības kritiskās infrastruktūras [15].

45. Vienīgais, ko var izsecināt no Direktīvas 2008/114, ir acīmredzams: Savienības likumdevējs [16] uzskata, ka kritiskajai infrastruktūrai ir īpaša nozīme Savienībā. Tam nevajadzētu būt pārsteigumam.

46. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uz sabiedrisko kārtību un valsts drošību var atsaukties tikai tādu reālu un pietiekami nopietnu apdraudējumu gadījumā, kas ietekmē sabiedrības pamatintereses [17]. Attiecībā konkrēti uz mērķi, kas saistīts ar piegādes drošību, Tiesa ir arī nospriedusi, ka atsaukties uz šo mērķi var tikai tādu reālu un pietiekami nopietnu apdraudējumu gadījumā, kas ietekmē sabiedrības pamatintereses [18]. Šajā ziņā Tiesa ir precizējusi, ka nevar uzskatīt, ka mērķis, kas vērsts uz to, lai nodrošinātu piegādes drošību būvniecības nozarē, it īpaši vietējā līmenī, ciktāl tas attiecas uz noteiktām pamatizejvielām, proti, granti, smilti un mālu, kas izriet no izrakteņu ieguves darbībām, ietilpst – tāpat kā mērķis, kas saistīts ar piegādes drošību naftas, telekomunikāciju un enerģētikas nozarē, – "sabiedrības pamatinteresēs" [19].

47. Tādēļ ierosinu piegādes drošību kritiskajai infrastruktūrai noraidīt kā primāro vispārējo interešu iemeslu saistībā ar valsts drošību.

48. Savukārt principā izprotu Ungārijas argumentu, ka Dekrēts Nr. 402/2021 ir vērsts uz tādu sociālo interešu kā mājokļu būvniecība īstenošanu [20]. Tomēr uzskatu, ka Ungārija nav sniegusi pietiekamus pierādījumus, lai pamatotu šādu konstatējumu. Baidos, ka abstrakti minētā saikne starp ierobežojumu un izvirzīto pamatojumu ir pārāk vāja.

2) Par piemērotību

49. Turpmākais vērtējums tiek sniegts gadījumam, ja Tiesa uzskatītu, ka pastāv primārais vispārējo interešu iemesls, kas attaisno attiecīgo šķērsli.

50. Jautājums ir par to, vai Dekrēts Nr. 402/2021 ir piemērots [21], lai sasniegtu mērķi nodrošināt piegādes drošību kritiskajai infrastruktūrai būvniecības nozarē. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru valsts tiesību akti var nodrošināt izvirzītā mērķa sasniegšanu tikai tad, ja tie patiešām atbilst centieniem to sasniegt saskanīgi un sistēmiski [22].

51. Ņemot vērā šo judikatūru, uzskatu, ka Dekrēts Nr. 402/2021 nav piemērots, lai nodrošinātu izvirzītā mērķa sasniegšanu.

15 Kā arī vienotu pieeju, lai izvērtētu vajadzību uzlabot šādu infrastruktūru aizsardzību, tādējādi veicinot cilvēku aizsardzību.

16 Tas turklāt ir balstījies uz LESD 352. pantu, jo, visticamāk, nebija cita juridiskā pamata.

17 Skat., piemēram, spriedumu, 2000. gada 14. marts, *Église de scientologie* (C-54/99, EU:C:2000:124, 17. punkts).

18 Skat. nesenāku spriedumu, 2023. gada 13. jūlijs, *Xella Magyarország* (C-106/22, EU:C:2023:568, 66. un 67. punkts un tajos minētā judikatūra).

19 Skat. spriedumu, 2023. gada 13. jūlijs, *Xella Magyarország* (C-106/22, EU:C:2023:568, 66., 67. un 69. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

20 Savukārt ierosinu jau uzreiz noraidīt Ungārijas izvirzītos ekonomiskos iemeslus, kā, piemēram, ideju par valsts ekonomikas atjaunošanu.

21 Tiesa judikatūrā dažkārt lieto terminu "piemērotība". Skat., piemēram, spriedumu, 2014. gada 23. janvāris, Komisija/Beļģija (C-296/12, EU:C:2014:24, 33. punkts). Tomēr šajos secinājumos izmantošu terminus "piemērots, lai" un "piemērots".

22 Skat. spriedumu, 2024. gada 7. novembris, *Centro di Assistenza Doganale Mellano* (C-503/23, EU:C:2024:933, 84. punkts un tajā minētā judikatūra).

52. Pirmkārt, Dekrēts Nr. 402/2021 ir piemērojams tikai eksportam. Savukārt attiecībā uz darījumiem valsts tirgū tirgus dalībniekiem paziņošanas pienākums nav noteikts. Valsts iestādēm nav paredzētas nekādas pirmpirkuma vai pirkuma tiesības. Tādējādi ar šo dekrētu izveidotajā sistēmā trūkst saskaņotības.

53. Otrkārt, Dekrētā Nr. 402/2021 nav noteikti apstākļi, kuros var tikt īstenotas valsts iestāžu pirmpirkuma tiesības. Šajā dekrētā tikai paredzēts, ka pēc tam, kad paziņots par būvmateriālu eksportu, valsts iestādēm desmit darba dienu laikā jāpieņem lēmums par pirmpirkuma un pirkuma tiesību īstenošanu saistībā ar paziņotajiem būvmateriāliem. Tādējādi, kā uzsver Komisija, minētajā dekrētā paredzēto pasākumu atbilstība ir atkarīga no tā īstenošanas faktisko apstākļu turpmākas attīstības un šīs īstenošanas iezīmēm.

54. Tātad Ungārijas valdība nav pierādījusi, ka Dekrēts Nr. 402/2021 ir piemērots, lai nodrošinātu izvirzītā sabiedrības interešu mērķa sasniegšanu.

3) Par nepieciešamību

55. Attiecībā uz Dekrēta Nr. 402/2021 nepieciešamību izvirzītā mērķa sasniegšanai jākonstatē, ka ir iespējami mazāk ierobežojoši pasākumi, kā informācijas ievākšana – ar skaidrāk ierobežotiem pasākumiem iespējama trūkuma gadījumā –, kas balstīta uz vienkāršu pienākumu *informēt* par datiem, kas attiecas uz darījumiem par būvmateriāliem.

B. LESD 2. panta 1. punkta un 3. panta 1. punkta e) apakšpunkta pārkāpums (otrais iebildums)

1. Lietas dalībnieku argumenti

56. Komisija uzskata, ka Dekrētā Nr. 402/2021 paredzētais ierobežojums ir piemērojams arī eksportam no Ungārijas uz trešajām valstīm un ka tas ir pasākums, kas attiecas uz kopējo tirdzniecības politiku, un tā apgalvo, ka minētajai dalībvalstij nebija jāveic pasākumi šajā jomā. Komisija – uzsverot, ka ar Dekrētu Nr. 402/2021 netiek īstenots Savienības pieņemts tiesību akts un ka Savienība nav pilnvarojusi Ungāriju pieņemt minēto dekrētu, – uzskata, ka Ungārija ir pārkāpusi LESD 2. panta 1. punktu un 3. panta 1. punkta e) apakšpunktu.

57. Ungārijas valdība apgalvo, ka ar Dekrētu Nr. 402/2021 netiek pārkāpta Savienības ekskluzīvā kompetence kopējās tirdzniecības politikas jomā. Tā norāda, ka šis dekrēts ir pamatots ar sabiedriskās kārtības apsvērumiem, kas ietilpst Regulas 2015/479 10. panta piemērošanas jomā.

2. Juridiskā analīze

58. Saskaņā ar LESD 2. panta 1. punktu, ja Līgumos Savienībai ir piešķirta ekskluzīva kompetence kādā konkrētā jomā, tad veikt likumdošanas funkciju un pieņemt juridiski saistošus aktus drīkst tikai Savienība; dalībvalstis to var darīt pašas tikai tad, ja Savienība tās pilnvarojusi vai tas vajadzīgs Savienības pieņemto aktu īstenošanai. LESD 3. panta 1. punkta e) apakšpunktā paredzēts, ka kopējā tirdzniecības politika savukārt ietilpst šajā ekskluzīvajā kompetencē.

59. Nav strīda par to, ka Ungārija ir pieņēmusi juridiski saistošu aktu kopējās tirdzniecības politikas jomā.

60. Savienības likumdevējs Regulu 2015/479 ir pieņēmis tieši šīs ekskluzīvās kompetences īstenošanai kopējās tirdzniecības politikas jomā, lai noteiktu kopīgus (preču) eksporta noteikumus [23]. Šīs regulas 1. pantā, kurā ietverts tās "pamatprincips" [24], noteikts, ka "Savienības ražojumu eksports uz trešām valstīm ir brīvs, t.i., tas nav pakļauts nekādiem kvantitatīviem ierobežojumiem, izņemot ierobežojumus, kas piemēroti saskaņā ar šo regulu". Atbilstoši tās 10. pantam, neskarot citus Savienības noteikumus, minētā regula neliedz dalībvalstīm attiecībā uz eksportu pieņemt vai piemērot kvantitatīvus ierobežojumus, ko pamato sabiedrības morāles, sabiedriskās kārtības vai valsts drošības, cilvēku un dzīvnieku dzīvības un veselības vai augu aizsardzības, nacionālās kultūras vērtību, kam ir mākslinieciska, vēsturiska vai arheoloģiska vērtība, vai rūpniecības vai komerciāla īpašuma aizsardzības apsvērumi [25].

61. Šīs normas formulējums ir gandrīz identisks LESD 36. panta formulējumam. Manuprāt, tas nozīmē, ka Savienības likumdevējs ir vēlējies dalībvalsts iespēju – kas primārajās tiesībās paredzēta LESD 36. pantā – ierobežot eksportu iekšējā tirgū [26] attiecināt uz eksportu ārpus šī iekšējā tirgus.

62. No tā izriet, ka Regulas 2015/479 10. pantā paredzētie nosacījumi nav izpildīti. Šajā ziņā atsaucos uz vērtējumu, ko sniedzu saistībā ar LESD 36. pantu: nav tāda primārā vispārējo interešu iemesla, kas attaisnotu ierobežojumu šajā lietā [27]. Katrā ziņā šis ierobežojums nav ne piemērots, ne nepieciešams.

63. Tādējādi Ungārija ekskluzīvās kompetences jomā ir rīkojusies bez Savienības pilnvarojuma.

[23] Būtībā kopīgu eksporta noteikumu pirmsākumi meklējami 1969. gadā: ar Regulu 2015/479 tika atcelta Padomes Regula (EK) Nr. 1061/2009 (2009. gada 19. oktobris), ar ko nosaka kopīgus eksporta noteikumus (OV 2009, L 291, 1. lpp.), ar kuru savukārt tika atcelta Padomes Regula (EEK) Nr. 2603/69 (1969. gada 20. decembris), ar ko nosaka kopīgus eksporta noteikumus (OV 1969, L 324, 25. lpp.).

[24] Skat. Regulas 2015/479 I nodaļas nosaukumu.

[25] Šajā ziņā vēlos norādīt, ka, protams, kā izriet no Tiesas judikatūras, Regulas 2015/479 10. pants, papildus tā formulējumā norādītajam, ir piemērojams arī pasākumiem ar eksporta kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību. Lietās *Werner* un *Leifer*, kuras attiecās uz Regulas 2015/479 priekšteces, proti, Regulas Nr. 2603/69, interpretāciju, radās jautājums, vai tiesību norma, kurai tagad atbilst Regulas 2015/479 10. pants un kuras formulējums ir identisks šim pantam, aptvēra arī pasākumus ar līdzvērtīgu iedarbību. Tiesa uzskatīja, ka atšķirībai LESD 35. panta formulējumā un Regulas Nr. 2603/69 10. panta formulējumā nebija nozīmes. Tiesa, neaprobežojoties tikai ar gramatisku interpretāciju un izvērtējot Regulas Nr. 2603/69 kontekstu un mērķus, lēma, ka no Regulas, kura balstīta uz LESD 207. pantu un kuras mērķis ir tās 1. pantā noteiktā eksporta brīvības principa īstenošana Savienībā, piemērošanas jomas nevar izslēgt dalībvalstu veiktus pasākumus ar kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību, ja tās piemērojot var tikt aizliegts eksports (skat. spriedumus, 1995. gada 17. oktobris, *Werner* (C-70/94, EU:C:1995:328, 22. punkts), un *Leifer* u.c. (C-83/94, EU:C:1995:329, 23. punkts)). Skat. arī ģenerāladvokāta Dž. Džeikobsa [*Francis Geoffrey Jacobs*] secinājumus lietā *Werner* (C-70/94, EU:C:1995:151, 31. punkts) un ģenerāladvokāta Dž. Džeikobsa secinājumus lietā *Richardt* un "*Les Accessoires Scientifiques*" (C-367/89, EU:C:1991:199, 19.– 22. punkts).

[26] Protams, ar nosacījumu, ka tiek izpildītas prasības, kas izriet no šīs normas, kā arī no citiem principiem, kā, piemēram, samērīguma principa.

[27] Tiesa uzsvēra, ka "[valsts drošības jēdziena] šaurāka interpretācija, ja tā izmantota regulas [10.] pantā, nozīmētu atļaut dalībvalstīm ierobežot preču apriti iekšējā tirgū vairāk nekā preču apriti ar trešajām valstīm" (skat. spriedumu, 1995. gada 17. oktobris, *Werner* (C-70/94, EU:C:1995:328, 25. punkts)). Tomēr, tā kā Ungārija šajā lietā nav izvirzījusi citas norādes vai argumentus, uzskatu, ka nav iemesla jēdzienu "valsts drošība" saistībā ar LESD 36. pantu un Regulas 2015/479 10. pantu interpretēt atšķirīgi.

C. Direktīvas 2015/1535 5. panta 1. punkta un 6. panta 1. punkta pārkāpums (trešais iebildums)

1. Lietas dalībnieku argumenti

64. Komisija pārmet Ungārijai, ka tā nav ievērojusi Direktīvas 2015/1535 6. panta 1. punktā paredzēto trīs mēnešu apturēšanas laikposmu. Komisija norāda, ka Ungārijas iestādes to informēja par 2021. gada 30. jūnijā paziņoto projektu un ka tādējādi šī dalībvalsts, Dekrētu Nr. 402/2021 pieņemot 2021. gada 8. jūlijā, proti, pirms apturēšanas laikposma beigām 2021. gada 1. oktobrī, pārkāpa minēto normu.

65. Turklāt, pārmetot Ungārijai, ka tā nepaziņoja Komisijai grozītā dekrēta projektu, kurā veiktās izmaiņas bija būtiskas salīdzinājumā ar paziņoto projektu, Komisija apgalvo, ka šī dalībvalsts ir pārkāpusi Direktīvas 2015/1535 5. panta 1. punktu. Šī iestāde atgādina, ka dalībvalstij atkārtoti jāpaziņo par projektu, ja tā tajā izdara būtiskas izmaiņas, un ka atbilstoši šīs direktīvas 5. panta 1. punkta trešajai daļai izmaiņas uzskatāmas par būtiskām, ja citastarp tiek saīsināti projekta īstenošanai sākotnēji paredzētie termiņi.

66. Ungārijas valdība apgalvo, ka tā nav pārkāpusi Direktīvu 2015/1535, jo Dekrēta Nr. 402/2021 steidzamu pieņemšanu attaisnoja valsts drošības apsvērumi šīs direktīvas 6. panta 7. punkta a) apakšpunkta izpratnē – tas ļauj atkāpties no Direktīvas 2015/1535 6. panta 1. punktā paredzētā trīs mēnešu apturēšanas laikposma. Tā norāda, ka būvmateriālu pieprasījuma atjaunošanās pēc koronavīrusa pandēmijas draudēja radīt to trūkumu 2021. gadā un ka tādēļ bija nepieciešams steidzami rīkoties, lai novērstu šādu situāciju. Ungārijas valdība norāda, ka, ciktāl Dekrēts Nr. 402/2021 netika paziņots Komisijai jautājuma steidzamības dēļ, tā ir apņēmusies nepiemērot sankcijas uzņēmumiem, kuri neievēros ar minēto dekrētu noteikto paziņošanas pienākumu vai kuriem nebūs šī paziņojuma saņemšanas apstiprinājuma.

2. Juridiskā analīze

a) Par Direktīvas 2015/1535 6. panta 1. punktu

67. 2021. gada 30. jūnijā Ungārijas iestādes atbilstoši Direktīvas 2015/1535 5. panta 1. punktam paziņoja Komisijai dekrēta projektu kā tehnisko noteikumu projektu.

68. Saskaņā ar Direktīvas 2015/1535 6. panta 1. punktu pēc šīs paziņošanas sākās trīs mēnešu apturēšanas laikposms, kura laikā bija jāaptur minētā projekta pieņemšana.

69. Tomēr Dekrēts Nr. 402/2021 *Magyar Közlöny* tika publicēts 2021. gada 8. jūlijā un stājās spēkā nākamajā dienā pēc publicēšanas atbilstoši tā 9. pantam un ar izņēmumu attiecībā uz tā 10. pantu. No minētā izriet, ka tādējādi šis dekrēts tika pieņemts krietni pirms trīs mēnešu apturēšanas laikposma beigām.

70. Saskaņā ar Direktīvas 2015/1535 6. panta 7. punkta a) apakšpunktu dalībvalstīm nav jāievēro šis trīs mēnešu apturēšanas laikposms, ja neatliekamu iemeslu dēļ, ko radījuši nozīmīgi un neparedzami apstākļi attiecībā uz sabiedrības veselības vai drošības aizsardzību, dzīvnieku un

augu aizsardzību un noteikumiem par pakalpojumiem arī attiecībā uz sabiedrisko kārtību, jo īpaši – nepilngadīgo aizsardzību, dalībvalstij jāsagatavo tehniskie noteikumi ļoti īsā laikā, lai pieņemtu un ieviestu tos nekavējoties bez konsultēšanās iespējām.

71. Kā izriet no Direktīvas 2015/1535 6. panta 7. punkta a) apakšpunkta formulējuma attiecīgajiem apstākļiem jābūt *nozīmīgiem un neparedzamiem*, nevis potenciāliem. Šajā ziņā Tiesai jau ir bijusi iespēja precizēt, ka dalībvalsts nevar atsaukties uz minētajā normā paredzēto izņēmumu, ja šajā dalībvalstī nepastāv neviena no šajā normā aprakstītajām situācijām [28].

72. Taču Ungārijas valdība norāda tikai uz būvmateriālu trūkuma *risku* Ungārijā. Tādējādi nav izpildīti Direktīvas 2015/1535 6. panta 7. punkta a) apakšpunkta piemērošanas nosacījumi. No tā izriet, ka Dekrēts Nr. 402/2021 tika pieņemts pirms trīs mēnešu apturēšanas laikposma beigām – tas nozīmē, ka tika pārkāpts šīs direktīvas 6. panta 1. punkts.

b) Par Direktīvas 2015/1535 5. panta 1. punktu

73. Atbilstoši Direktīvas 2015/1535 5. panta 1. punkta trešajai daļai dalībvalstis atkārtoti Komisijai dara zināmu tehnisko noteikumu projektu saskaņā ar šā punkta pirmajā un otrajā daļā izklāstītajiem nosacījumiem, ja tās izdara izmaiņas projektā, kas būtiski izmaina tā darbības jomu, saīsinot īstenošanai sākotnēji paredzētos termiņus, pievienojot specifikācijas vai prasības vai padarot tās ierobežojošākas.

74. Saskaņā ar paziņotā projekta 3. pantu tā normas ir piemērojamas no 2021. gada 1. oktobra. Savukārt atbilstoši Dekrēta Nr. 402/2021 9. un 11. pantam eksporta paziņošanas pienākums attiecas uz eksportu no 2021. gada 15. jūlija.

75. Šāda sākotnēji paredzētā īstenošanas termiņa saīsināšana ir paziņotā projekta būtiska izmaiņa, un tā rada pienākumu to atkārtoti paziņot Komisijai [29].

76. Tādējādi Ungārijas iestādes, nepaziņojot grozītā dekrēta projektu, pārkāpa Direktīvas 2015/1535 5. panta 1. punktu.

V. Secinājumi

77. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai:

– konstatēt, ka, pieņemot *A gazdaság újraindítása érdekében meghozandó, az építőipari ellátásbiztonság szempontjából stratégiai jelentőségű nyersanyagok és termékek kivitelével kapcsolatos regisztrációs eljárásról és egyéb intézkedésekről szóló 402/2021 (VII.8.) kormányrendelet* (Valdības Dekrēts Nr. 402/2021 (VII.8.) par reģistrācijas procedūrām un citiem pasākumiem, kas veicami ekonomikas atjaunošanai attiecībā uz stratēģiskas nozīmes izejvielu un izstrādājumu eksportu, lai nodrošinātu piegādes drošību būvniecības nozarē), ar kuru ieviesta izejvielu un būvmateriālu eksportam piemērojama procedūra, Ungārija nav

[28] Skat. spriedumu, 2006. gada 26. oktobris, Komisija/Grieķija (C-65/05, EU:C:2006:673, 65. punkts). Šajā spriedumā Tiesa interpretēja identisku Direktīvas 2015/1535 priekšteces normu, proti, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 98/34/EK (1998. gada 22. jūnijs), ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu jomā (OV 1998, L 204, 37. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 98/48/EK (1998. gada 20. jūlijs), ar kuru groza Direktīvu 98/34/EK (OV 1998, L 217, 18. lpp.), 9. panta 7. punkta pirmo ievilkumu.

[29] Skat. arī spriedumu, 2014. gada 10. jūlijs, *Ivansson* u.c. (C-307/13, EU:C:2014:2058, 44. punkts).

izpildījusi pienākumus, kas tai noteikti LESD 35. un 36. pantā, LESD 2. panta 1. punktā un 3. panta 1. punkta e) apakšpunktā, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/1535 (2015. gada 9. septembris), ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko noteikumu un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu jomā, 5. panta 1. punktā un 6. panta 1. punktā;

– piespriest Ungārijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.